

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра теорії права та кримінально-процесуальної діяльності факультету правоохоронної діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 05 «ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО»
ОПІ «Філологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Мета вивчення навчальної дисципліни. Метою вивчення навчальної дисципліни «Громадянське суспільство» є формування у студентів (слухачів) розгорнутого уявлення про громадянське суспільство та його інститути, структуру, функції, ознайомлення з основними теоретико-методологічними підходами до аналізу громадянського суспільства та аналіз основних моделей громадянського суспільства, а також ролі у його функціонуванні громадських рухів легально-конструктивного спрямування. Крім того, метою дисципліни є ознайомлення студентів з основами та принципами взаємовідносин громадянського суспільства та держави, а також роллю й можливостями інституцій громадянського суспільства у вирішенні питань соціальної підтримки та соціального захисту в Україні.

Завдання навчальної дисципліни. Завданням курсу «Громадянське суспільство» є ознайомлення студентів (слухачів) з основними позиціями сучасного наукового дискурсу з проблем громадянського суспільства, зробити огляд основних теоретичних моделей громадянського суспільства, визначити його структуру, інституційну та ціннісну складові; створення передумови (інформаційні та пізнавально-психологічні) для вироблення курсантами (слухачами) свого власного погляду на проблеми громадянського суспільства, взаємовідносини громадянського суспільства та держави, їхньої роль у поступі суспільства та розбудові держави, діяльності соціальних інститутів.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

Знати основні етапи роботи з інформацією, підбору джерел, їх аналізу.

Розуміти особливості аналізу та інтерпретації історичних та культурологічних джерел.

Застосовувати знання отримані в ході вивчення історичних джерел для підготовки виступів, доповідей, повідомлень тощо, проведення диспутів на історичні, культурологічні, політичні та інші суспільно важливі теми.

Аналізувати та порівнювати різні інформаційні джерела.

Систематизувати необхідну інформацію з різних джерел на основі актуальної історичної інформації.

Оцінювати важливість та достовірність історичних та культурологічних джерел.

ПРН 4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

Знання: законодавства, яке регламентує засади діяльності та функціонування громадянського суспільства.

Розуміння: місця громадських організацій в суспільстві.

Застосовування: положень законодавства, яке регламентує діяльність інститутів громадянського суспільства.

Аналіз: правового статусу інститутів громадянського суспільства.

Синтез: знань про правовий статус інститутів громадянського суспільства в Україні.

Оцінювання: чинного законодавства, яке визначає порядок діяльності громадських організацій, благодійних організацій, громадських ініціатив.

ПРН 5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

Знання: інтерпретувати значення незнайомих слів за контекстом або словотворчими елементами у ситуаціях спілкування з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів.

Розуміння: ідентифікувати широкий діапазон термінології та скорочень професійної сфери, необхідний для спілкування з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів.

Застосовування: застосовувати вміння та навички ведення професійної комунікації іноземною мовою при виконанні службових обов'язків;

Аналіз: знаходити та аналізувати необхідну інформацію під час спілкування з представниками різних країн;

Синтез: сформулювати іноземною мовою інструкції різним категоріям осіб щодо правил і порядку перетину державного кордону України;

ПРН 20 Володіти професійною термінологією, сучасним критичним, самостійним мисленням, розпізнавати соціальні коди поведінки та звичаї, що є загальноприйнятими у різних суспільствах та середовищах. Взаємодіяти з представниками різних державних структур та демонструвати солідарність та зацікавленість у вирішенні проблем місцевого та загальнодержавного значення.

1. Знати основні терміни.
2. Розуміти соціальні коди поведінки та звичаї, що є загальноприйнятими у різних суспільствах та середовищах.
3. Застосовувати професійну термінологію для взаємодії з представниками різних державних структур.
4. Аналізувати та розпізнавати соціальні коди поведінки та звичаї, що є загальноприйнятими у різних суспільствах та середовищах.

ПРН 22 Усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного суспільства; визначати ефективність партнерських відносин органів державної влади, місцевого самоврядування і громадських організацій; характеризувати роль організацій громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку країни; знати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.

1. Знати основні інституції громадянського суспільства.
2. Розуміти моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.
3. Застосовувати історичні знання для аналізу процесів і явищ життя суспільства.
4. Аналізувати ефективність партнерських відносин органів державної влади, місцевого самоврядування і громадських організацій.
5. Оцінювати роль організацій громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку країни.

ПРН 25 Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти української історії та сучасного суспільного життя.

1. Знати основні етапи етногенезу та історії нації, процесу боротьби за незалежність, розвитку української державності; основні підходи до трактування культури та її взаємозв'язку з національним буттям; витоки та особливості розвитку української культури та її

найвидатніші досягнення; специфіку української культури як складової частини світового культурного процесу; рекомендовану літературу з предмету.

2. Розуміти основні події та факти історії України; теорії та концепції різних історичних шкіл щодо проблем розвитку національної державності, її стосунків з суміжними державами; формування кордонів; історію, теорію та проблеми розвитку напрямів української культури; стилі, види, жанри сучасного українського мистецтва та їхню специфіку; головні культурологічні і мистецтвознавчі теорії та поняття.

3. Застосовувати знання історії у практичній діяльності та для аналізу процесів і явищ життя суспільства; культурологічні знання при аналізі різних проблем сучасного культурного розвитку; знання отримані в ході вивчення навчальної дисципліни для підготовки виступів, доповідей, повідомлень тощо, проведення диспутів на історичні, культурологічні, політичні та інші суспільно важливі теми.

4. Аналізувати факти та події національної історії, життя та культурного розвитку українського суспільства і держави, основний зміст окремих питань та проблем історії та культури України.

5. Синтезувати події, факти, процеси і явища національної історії з метою виявити і зрозуміти закономірності розвитку українського народу, його суспільних та державних інститутів.

6. Оцінювати відповідність історичного матеріалу: потребам сучасного усвідомлення сутності національного буття; розумінню місця і ролі України в світовому співтоваристві; з'ясуванню необхідності розвитку прикордонного відомства.

Навчальні ресурси:

1. Громадянська освіта : посібник / О.В. Літвінов, Н.М. Літвінова, за заг. ред. О.В. Літвінова. – Д. : ТАМАРИСК, 2017. – 100 с.
2. Рибалка В.В. Соціально-педагогічне і психологічне забезпечення розвитку дієвого громадянського суспільства і особистості громадянина: посібник. / В.В. Рибалка. – К.:ТАЛКОМ, 2018. – 226 с.
3. Абетка політична. Громадянське суспільство і політика : навчальний посібник. За наук. ред. док. наук держ. упр. О. В. Радченка, вид. 11-е, доп. і перероб. – Київ : 2016. – 48с.
4. Розвиток громадянського суспільства України в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів / В. М. Яблонський, О.М. Балакірева, Т.В. Бельська [та ін.]; за ред. О.А. Корнієвського. – К.: НІСД, 2016. – 72 с .

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Цивільне право, адміністративне право, конституційне право.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри іноземних мов.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин															Форми підсумкового контролю								
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік			
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	польові ігри	курсорова робота	модульний контроль	підсумковий контроль	-----	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів					розрахункове завдання	курсорова робота	ІРГР
1	1		90	46	16	12				14			4		22	22							22		+	
Усього за дисципліну			90	46	16	12				14			4		22	22							22		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.1; МН3.2; МН3.6; МН4.1; МН4.2.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1; МК4.3; МК4.4.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ СТУДЕНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1; МК4.3.
ЗК-4	Здатність бути критичним і самокритичним.	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1; МК4.3.
ЗК-13	Здатність проведення досліджень на належному рівні.	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1; МК4.3.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ СТУДЕНТАМИ

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-2	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	МН1.1; МН1.2; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1; МК4.3.
ПРН-4	Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.	МН1.1; МН1.2; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1; МК4.3.
ПРН-5	Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.	МН1.1; МН1.2; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1; МК4.3.
ПРН-20	Володіти професійною термінологією, сучасним критичним,	МН1.1; МН1.2;	МК1.1; МК1.2;

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
	самостійним мисленням, розпізнавати соціальні коди поведінки та звичаї, що є загальноприйнятими у різних суспільствах та середовищах. Взаємодіяти з представниками різних державних структур та демонструвати солідарність та зацікавленість у вирішенні проблем місцевого та загальнодержавного значення.	МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.	МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1; МК4.3.
ПРН-22	Усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного суспільства; визначати ефективність партнерських відносин органів державної влади, місцевого самоврядування і громадських організацій; характеризувати роль організацій громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку країни; знати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.	МН1.1; МН1.2; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1; МК4.3.
ПРН-25	Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти української історії та сучасного суспільного життя.	МН1.1; МН1.2; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.1.	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1; МК4.3.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Запланована кількість аудиторного навантаження – 40 годин

№ теми	Найменування теми	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин								Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7	8			
1	Громадянське суспільство: сутність та функції.	4	Л(2)	Сз (2)	Гз (2)						9	1/1Л(2); 1/2 Сз (2); Гз (2); 2/1Л(2); 2/2 Сз (2); 3/1Л(2); 3/2 Сз (2); 4/1Л(2); 4/2 Сз (2);	

№ теми	Найменування теми	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин								Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7	8			
	Диференційований залік	4											
Всього		40										Всього	40

Умовні скорочення:

Лекція – Л

Лабораторне заняття – Лз

Семінарське заняття – Сз

Групова вправа – Гв

Рольова гра – Рг

Контрольна робота – Кр

Курсова, дипломна робота (проект) - Кдр

Диференційований залік - Дз

Заняття, що обов'язкове для оцінювання - Пз(2)

Практичне заняття - Пз

Групове заняття - Гз

Індивідуальне заняття - Із

Тактико-стройове заняття - Тсз

Ділова гра - Дг

Модульний контроль - Мк

Залік - З

Екзамен - Е

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1 курс					
1 семестр					
1			9	Тема 1. Громадянське суспільство: сутність та функції.	
	1	лекція	2	Заняття 1. Виникнення громадянського суспільства та умови його функціонування 1. Поняття, структура та функції громадянського суспільства. 2. Інститути та функції громадянського суспільства. 3. Моделі громадянських суспільств. 4. Історична еволюція громадянського суспільства та уявлення про нього.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.10]; [2.1, с. 167-172]; [2.2, с. 3-9, 23-37]; [2.3]
		самостійна робота	3	1. Громадянське суспільство як умова свободи і демократії. 2. Вплив процесів трансформації на форму громадянських суспільств.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.10]; [2.1, с. 167-172]; [2.2, с. 3-9]; [2.3]
	2	семінарське заняття	2	Заняття 2. Громадянське суспільство та основні проблеми його формування 1. Громадянське суспільство: сутність і тенденції реформування. 2. Громадянське суспільство: історичний і політологічний контекст. 3. Соціополітична структура та функції громадянського суспільства. 4. Моделі громадянських суспільств, їх характеристика.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 172-183]; [2.2, с. 10-23]; [2.3]
	3	Групове заняття	2	Заняття 3. Проблемні аспекти розвитку громадянського суспільства 1. Тенденції розвитку громадського сектору в Україні	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 172-183]; [2.2, с. 10-23]; [2.3]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				2. Актуальні аспекти законодавства з питань розвитку громадянського суспільства	
2			7	Тема 2. Держава та громадянське суспільство.	
	1	лекція	2	Заняття 1. Відносини та взаємовплив громадянського суспільства і держави. 1. Громадянське суспільство як підсистема соціальної системи. 2. Соціальні, економічні та політичні аспекти громадянського суспільства. 3. Вплив громадянського суспільства на розвиток державотворчих процесів 4. Структура громадянського суспільства: інститути, норми, культура, цінності.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 183-185]; [2.2, с. 287-300]; [2.3]
		самостійна робота	3	Поняття <i>societas civis</i> у стародавньому Римі. П. Розанваллон про поділ на державу, громадянське та політичне суспільство.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 172-183]; [2.2, с. 10-23]; [2.3]
	2	семінарське заняття	2	Заняття 2. Взаємозв'язок держави та громадянського суспільств. 1. Особливості розвитку громадянського суспільства у правовій державі. 2. Громадянське суспільство як опонент і союзник правової держави. 3. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства у розвинутих демократичних країнах. 4. Концепція корпоративного громадянства.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 172-183]; [2.2, с. 10-23, 117-245]; [2.3]
3			7	Тема 3. Громадянське суспільство і демократія.	
	1	лекція	2	Заняття 1. Громадянське суспільство як умова свободи та демократії. 1. Поняття та умови функціонування демократії. 2. Вплив цілей сталого розвитку організацій	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				громадянського суспільства на формування демократичної держави. 3. Характеристика представницьких інститутів демократії. 4. Методи й механізми захисту прав людини	
		самостійна робота	3	1. Перехідні процеси та «Наздоганяюча модель» розвитку громадянського суспільства.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 193-195]; [2.2, с. 51-78, 272-274]; [2.3]
	2	групове заняття	2	Заняття 2. Демократія і громадянське суспільство. 1. Демократія як система збалансування сил та інтересів і громадянське суспільство як її умова. 2. Вплив політичної трансформації на форму громадянських суспільств. 3. Типологія прав людини. 4. Інститут Уповноваженого з захисту прав людини.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 195-198]; [2.2, с. 301-320]; [2.3]
4			7	Тема 4. Теоретико-методологічні проблеми взаємодії демократичної та правової держави і громадянського суспільства.	
	1	лекція	2	Заняття 1. Питання взаємодії демократичної та правової держави і громадянського суспільства. 1. Тенденції розвитку громадянського суспільства у правовій державі 2. Різниця між традиційним та громадянським суспільствами. 3. Громадянське суспільство: сфера приватних інтересів та індивідуального вибору.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]
		самостійна робота	3	Сократ, Платон, Аристотель, Полібій, Цицерон про змішане правління та роль права в типології державних форм.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]
	2	лекція	2	Заняття 2. Правова держава і громадянське суспільство. 1. Особливості функціонування правової держави в сучасних	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 193-195]; [2.2, с. 51-78, 272-274]; [2.3]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				<p>умовах.</p> <p>2. Громадянське суспільство як опонент і союзник правової держави.</p> <p>3. Громадянське суспільство: сфера приватних інтересів та індивідуального вибору.</p>	
5			7	Тема 5. Проблеми співвідношення повноважень органів місцевого самоврядування і органів самоорганізації громадянського суспільства.	
	1	лекція	2	<p>Заняття 1. Взаємодія органів місцевого самоврядування і органів самоорганізації громадянського суспільства.</p> <p>1. Взаємодія влади та громадянського суспільства у формуванні й реалізації державної та місцевої політики</p> <p>2. Стан застосування традиційних механізмів громадської участі на місцевому рівні.</p> <p>3. Законодавчі ініціативи щодо розширення можливостей громадської участі у формуванні місцевої політики</p>	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]
		самостійна робота	3	<p>Нові практики самоорганізації молоді в умовах децентралізації влади.</p> <p>Сучасні практики громадської активності та самоорганізації</p> <p>Запобігання та протидія корупції у роботі організацій громадянського суспільства.</p>	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]
	3	групове заняття	2	<p>Заняття 2. Участь органів самоорганізації громадянського суспільства в діяльності органів влади.</p> <p>1. Співвідношення категорій «управління» та «самоврядування»: характеристика основних підходів.</p> <p>2. Самоврядування як властивість громадянського суспільства: розуміння категорії</p> <p>3. Доступ до публічної інформації в органах місцевого самоврядування.</p> <p>4. Поняття та ознаки самоорганізації громадян (населення)</p>	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 193-195]; [2.2, с. 51-78, 272-274]; [2.3]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
6			7	Тема 6. Права людини як фундаментальна цінність громадянського суспільства.	
	1	лекція	2	Заняття 1. Основні права людини і громадянина 1. Громадянське суспільство та права людини 2. Вплив організацій громадянського суспільства на захист прав людини в Україні та світі 3. Правозахисні громадські організації та їх роль у забезпеченні прав людини	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]
		самостійна робота	4	1. Українська Гельсінська спілка з прав людини та її роль у забезпеченні прав людини в Україні 2. Поняття та ознаки юридичного обов'язку. 3. Система обов'язків громадян України. Правова свобода як фундаментальна засада побудови громадянського суспільства.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]
	2	семінарське заняття	2	Заняття 2. Проблеми системи прав людини 1. Класифікація прав людини. Різноманітність підходів. 2. Негативні і позитивні права. 3. Особисті (громадянські) права. 4. Політичні права та економічні права. 5. Соціальні, культурні та екологічні права.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 193-195]; [2.2, с. 51-78, 272-274]; [2.3]
7	3	групове заняття		Заняття 3. Зміст правового статусу людини та громадянин 1. Громадянське суспільство та права людини 2. Вплив організацій громадянського суспільства на захист прав людини в Україні та світі 3. Правозахисні громадські організації та їх роль у забезпеченні прав людини	
			8	Тема 7. Громадська думка як інститут демократичного суспільства. Громадянська культура.	
	1	лекція	2	Заняття 1. Громадська думка як інститут демократичного суспільства. 1. Поняття і функції громадської думки. 2. Проблеми інституалізації громадської думки в Україні.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				3. Потенційні і реальні ефекти впливу ЗМІ та Інтернету на розвиток і зміцнення громадянського суспільства. 4. Поняття та основні виміри політичної і громадянської культури.	
		самостійна робота	4	Потенційні і реальні ефекти впливу ЗМІ на розвиток і зміцнення громадянського суспільства.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]
	2	семінарське заняття	2	Заняття 2. Громадська думка як соціальний інститут. 1. Взаємодія громадської думки і влади. 2. Розвиток електронної демократії в Україні. 3. Політична культура як громадська компетентність та її прояв у формі громадської участі.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 193-195]; [2.2, с. 51-78, 272-274]; [2.3]
8			8	Тема 8. Діяльність громадських організацій у демократичному суспільстві: теорія та практика.	
	1	лекція	2	Заняття 1. Громадські організації у демократичному суспільстві. 1. Відмінність статусу та функцій політичних партій та громадських організацій у суспільстві й у політичній системі. 2. Види та функції громадських організацій. 3. Юридичний статус громадських організацій. 4. Міжнародні громадські організації та їх вплив на функціонування громадянського суспільства.	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]
		самостійна робота	4	Лобізм, його легалізація та регламентація. Антикорупційна діяльність організацій громадянського суспільства	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 187-193]; [2.2, с. 246-386]; [2.3]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
	2	практичне заняття	2	<p><u>Заняття 2. Питання діяльності громадських організацій у демократичному суспільстві.</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Громадянське суспільство як мережа громадських організацій. 2. Статус та ознаки громадських організацій (недержавність, неприбутковість, добровільність). 3. Міжнародні громадські організації 	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 193-195]; [2.2, с. 51-78, 272-274]; [2.3]
9	1	Лекція	2	<p><u>Тема 9. Громадянське суспільство у процесі модернізації сучасної України.</u></p> <p><u>Вплив громадянського суспільства на процес модернізації в Україні</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-правова держава як результат політичної і соціальної модернізації України. 2. Проблеми формування громадянського суспільства в Україні: можливості і реальність в умовах модернізації. 	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 193-195]; [2.2, с. 51-78, 272-274]; [2.3]
		Самостійна робота	4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток громадянського суспільства в сучасній Україні. 2. «Ймовірнісні сценарії» розвитку громадянського суспільства запропоновані українським вченим Ф.Рудичем. 3. Спроможність політичного режиму вирішувати першочергові проблеми громадян в Україні. 	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 193-195]; [2.2, с. 51-78, 272-274]; [2.3]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
	2	Семінарське заняття	2	<p><u>Шляхи становлення громадянського суспільства у процесі модернізації сучасної України.</u></p> <p>1. Діалектика відносин держави та інститутів громадянського суспільства в Україні.</p> <p>2. Органи самоорганізації населення як чинник розвитку громадянського суспільства в Україні.</p> <p>3. Роль ЗМК у побудові громадянського суспільства.</p> <p>4. Проект «Електронна демократія в Україні» як чинник розвитку громадянського суспільства.</p> <p>5. Сім'я в контексті розбудови громадянського суспільства в Україні.</p>	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 193-195];
	3	Групове заняття	2	<p><u>Сучасні аспекти розвитку громадянського суспільства</u></p> <p>1. Проект «Електронна демократія в Україні» як чинник розвитку громадянського суспільства.</p> <p>2. Сім'я в контексті розбудови громадянського суспільства в Україні.</p>	[1.1]; [1.2]; [1.4]; [1.9]; [2.1, с. 193-195];
		Індивідуальна робота (реферат)	20	Написання реферату за визначеними темами	
Диференційований залік			4		
Разом за семестр			90		
Разом за курс			90		
Усього за дисципліну			90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

- 1.1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 1.2. Всеобщая декларация прав человека (рос/укр) (*) Принята и провозглашена в резолюции 217 А (III) Генеральной Ассамблеи от 10 декабря 1948 года // http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015.
- 1.3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. // Голос України, 10 січня 2001 року. – № 3 (2503). – С. 6-8.
- 1.4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Прийнятий і відкритий для підписання, ратифікації та приєднання резолюцією 2200А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 року.
- 1.5. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року // Відомості Верховної Ради України, 1998. – № 20. – Ст. 99.
- 1.6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року // Голос України. – 5 квітня 2006 року. – № 62. – С. 14.
- 1.7. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11 грудня 2003 року // Юридичний Вісник України: Інформаційно-правовий банк. – 31 січня – лютого 2004 року. – № 5.
- 1.8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу). Справа № 1-23/2009. 30 вересня 2009 року № 23-рп/2009.
- 1.9. Про Засади державної політики України в галузі прав людини: Постанова Верховної Ради України 17 червня 1999 року № 757-XIV // Відомості Верховної Ради України, 1999, № 35, ст.303.
- 1.10. Про посилення судового захисту прав та свобод людини і громадянина: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.97 № 7.
- 1.11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1997. – № 24. – Ст. 170.
- 1.12. Про національні меншини в Україні: Закон України від 25 червня 1992 року № 2494-XII // Відомості Верховної Ради України, 1992. – № 36. – Ст. 529.
- 1.13. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI // Відомості Верховної Ради України, 2010. – № 14-15, № 16-17. – Ст. 133.

2. Базова

- 2.1. Абетка політична. Громадянське суспільство і політика : навчальний посібник. За наук. ред. док. наук держ. упр. О. В. Радченка, вид. 11-е, доп. і перероб. – Київ : 2016. – 48с.

- 2.2. Громадянська освіта : посібник / О.В. Літвінов, Н.М. Літвінова, за заг. ред. О.В. Літвінова. – Д. : ТАМАРИСК, 2017. – 100 с.
- 2.3. Громадянське суспільство: проблеми і напрями інституційного розвитку: навч. посіб. / за заг. ред. Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2008. – 55 с.
- 2.4. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства. Методичні рекомендації / А.О. Красносільська, М.В. Лациба, А.В. Волошина, В.О. Купрій, Н.М.Чермошенцева, О.Л. Ващук. - К.: Агентство «Україна», 2013. – 180 с.
- 2.5 Рибалка В.В. Соціально-педагогічне і психологічне забезпечення розвитку дієвого громадянського суспільства і особистості громадянина: посібник. / В.В. Рибалка. – К.:ТАЛКОМ, 2018. – 226 с.
- 2.5. Розвиток громадянського суспільства України в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів / В. М. Яблонський, О.М. Балакірева, Т.В. Бельська [та ін.]; за ред. О.А. Корнієвського. – К.: НІСД, 2016. – 72 с

3. Додаткова

1. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства : навч. посіб. / за ред. Ю. П. Сурміна, А. М. Михненко ; авт. кол.: Сурмін Ю.П., Михненко А.М., Крушельницька Т.П. та ін. – К. : НАДУ, 2011. – 388 с.
2. Громадянське суспільство: історія та сучасність / за ред. Т. В. Розової. – Одеса : Юрид. л-ра, 2010. – 342с.
3. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку : монографія / Г. Ю. Васильєв, В. Д. Воднік, О. В. Волянська та ін. ; за ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2013. – 536 с.
4. Держава і громадянське суспільство в Україні: пошук концепції співпраці [Текст]: аналітична доповідь / За ред. О.М. Майбороди. — К. : ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН Укр., 2013. — 376 с.
5. Держава, влада та громадянське суспільство у документах політичних партій України (кінець 1980-х - перша половина 2011 рр.) [Текст] / Упорядн.: Т.А. Бевз, Д.В. Веденєєв, П.П. Гай-Нижник та ін.; Керівник проекту М.С. Кармазіна. - К.: Ін-т політичних і етнонаціональних дослідж. ім. І.Ф. Кураса, 2011. - 808 с
6. Длугопольський О. В. Теорія економіки державного сектора: Навчальний посібник. – К.: «ВД «Професіонал», 2007. – 592 с.
7. Кравчук В.М. Громадські організації і держава: взаємовідносини в умовах формування громадянського суспільства в Україні: монографія. – Тернопіль, 2011
8. Любохинець Л.С. Історія політичних та економічних вчень : навч.посіб. / Л.С. Любохинець, В.М. Шавкун, Л.М. Бабич – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 294с.
9. Нуреев, Р. М. Теория общественного выбора. Курс лекций [Текст] : учеб. пособие для вузов / Р. М. Нуреев; Гос. ун-т – Высшая школа экономики. – М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2005. – 531 с.
10. Основи демократії: підручник / за ред. А.Ф.Колодій. – Львів. Астролябія, 2009. - 832с.
11. Пріоритети розвитку громадянського суспільства України / М. Лациба, О.Вінніков, Л. Сідельнік, Д. Український.; Український незалежний центр політичних досліджень. – К., 2008. – 188с.

12. Розвиток громадянського суспільства України в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів / В. М. Яблонський, О. М. Балакірева, Т. В. Бельська [та ін.]; за ред. О. А. Корнієвського. – К.: НІСД, 2016. – 72 с.
13. Соціальне партнерство і державна політика: від теорії до практики демократизації державного управління : монографія /В. М. Мартиненко (кер. авт. кол.), О. М. Крутій, А. В. Стойка та ін. – Х. : Магістр, 2009. – 251 с.
14. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.. А. Садовенко, Л.Масловська, В. Серета, Т.Тимошка. 2_ге вид. – К., 2011. – 392с.

4. Інформаційні ресурси в інтернеті (інтранеті)

1. <http://www.court.gov.ua> – Судова влада України (офіційний портал)
2. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
3. <http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд України
4. <http://sc.gov.ua> – Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ
5. <http://revestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень
6. <http://zakonl.rada.gov.ua> – Законодавство України
7. <http://www.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
8. 10.241.24.9. - Модульне середовище навчання.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Студенти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли студент не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо студент (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, студенту (слухачу) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною

шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку студент (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А
Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний